

Republika e Kosovës
Republika Kosovo-Republic of Kosovo
Kuvendi - Skupština – Assembly

VI saziv

Prolečno zasedanje

Komisija za ljudska prava , polnu ravnopravnost nestala lica i peticije

P-nr.49/2019

Prština,16.4.2019 god.

Z A P I S N I K

Prisutni: Duda Balje, Mirjeta Kalludra, Mexhide Mjaku-Topalli, Luljeta Veselaj-Gutaj, Saranda Bogujevci, Teuta Haxhiu i Veton Berisha.

Odsutni: Lirije Kajtazi, Saša Milosavljević, Shemsi Syla i Fisnik Ismaili.

Pomoćno osoblje komisije: Selman Ymeri, koordinator i Sulltane Gashi, službenica oblasti.

Drugi učesnici: Skënder Reçica-MRSS, Mentor Tërshnjaku-MRSS, Driton Ademi-savetnik ministra u MRSS, Drita Vitia-Radio Kosova, Gentiana Kadrija-Kosova Press, Fazli Veliu-RTK, Aid Sekiraça-KDI, Emine Shehu-Ekonomia Online, Albana Hajdari-Kosova post, Kenan Gashi-AVONET, Egzona Hoxhaj-Handikos i Emine Jakupi-praktikant.

Sednicu je predsedavala, Duda Balje, predsednica komisije.

Članovi komisije nisu imali primedbe ni predloge o dnevnom redu, predloženog od predsednice komisije, zato je komisija nastavila rad sa ovim,

Dnevni red:

1. Usvajanje zapisnika iz prošlih sednica;
2. Diskusija u komisiji u vezi sa temama: Sigurnost, zdravlje i uslovi rada u privatnom sektoru na Kosovu, i trenutno stanje u vezi sa sveobuhvatnim nacrt dokumentom i nacrt zakonom o penzionim šemama.
Pozvan, g. Skënder Reçica, ministar rada i socijalnog staranja;
3. Razno.

1. Usvajanje zapisnika iz prošlih sednica;

Mexhide Mjaku-Topalli, rekla je da u zapisniku održane sednice od dt.4 marta 2019 god. Ima jednu rečenicu da doda, ali to se može urediti i u administraciji komisije.

Predsednica je ustanovila da je zapisnik održane sednice od 4 marta 2019, usvaja sa dodacima poslanice Mexhide Mjaku-Topalli, dok zapisnici održanih sednica od 15 i 26 marta 2019, usvojeni su bez primedbi.

2. Diskusija u komisiji u vezi sa temama: Sigurnost, zdravlje i uslovi rada u privatnom sektoru na Kosovu, i trenutno stanje u vezi sa sveobuhvatnim nacrt dokumentom i nacrt zakonom o penzionim šemama. Pozvan g. Skënder Reçica, ministar rada i socijalnog staranja.

Predsednica, rekla je da smo pozvali Ministra rada i socijalnog staranja, u vezi ovih tema koja su aktuelna i teme i koje teško opterećuju naše društvo.

Skender Reçica, rekao je da ove teme, ne sam da su važne za naše društvo, važne su i za ministarstvo koje on vodi. U nastavku, rekao je da to tretiraju sa posebnom pažnjom, u vezi sigurnosti radnika na radnom mestu, rade sve više da se njihova prava zakonski garantuju i postane realnost za njih. On je rekao da osim zakonskih mera koje su preduzete za sigurnost i zdravlje na radno mesto, radi se i u vezi sa primenom zakona na snazi. Obavestio je da tokom perioda januar – decembar 2018, Inspektorat rada je realizovao oko deset hiljada inspekcija na terenu, tokom ove godine realizovane su 2025 inspeksijskih poseta, osim realizovanih inspekcija, mi smo realizovali i neke kampanje za zdravlje na radno mesto. On je rekao da se vidi da kompanije preduzimaju preventivne mere za radnike i da je situacija bolja nego prije.

Na Kosovu rade preko 60 hiljada biznisa i sa postojećim kapacitetima, skoro je nemoguće da vršimo češće inspeksijske posete. Takođe, istakao je da je Zakon o inspektoratu rada, jeste na razmatranje u Skupštini, i realno ojača ulogu inspektorata i stvara bolje uslove da se vrši i jedna kontrola prema samoj instituciji.

U buduće bićemo beskompromisni prema onima koji ne sprovode prava radnika o sigurnosti radnika na radno mesto. I mi smo u fazi povećanja broja inspektora o radu. Ove godine imaćemo 20 novih inspektora.

Predsednica, pitala je: **Koliko imamo inspektora na terenu, da li su minimalne mere dovoljne da bi zaštitile radnika koji radi na terenu?**

Luljeta Veselaj-Gutaj, rekla je da se prvi meseci ove godine nisu završili dobro. Imamo dva radnika, koji su izgubili život na svoje radno mesto. Da li je dovoljan ovaj broj inspektora na terenu i koje su forme inspektiranja koje oni obavljaju? Da li je dobro što se stvara jedan fond za porodičnu sigurnost, šta preduzimate u vezi porodica, koja su fatalno izgubile svog člana, kako ste zamislili stvaranje ovoga fonda?

Dalje, rekla je da je naglašeno da je izrađen jedan plan rada za inspektiranja biznisa i zainteresovala se da sazna koji su sektori biznisa na kojima rade sa prioritetom.

Mexhide Mjaku-Topalli, rekla je da ako MRSS nema neki akcioni plan o tretiranju zapošljavanja mladih, onda kako može odgovoriti jedan radnik da mu se uskraćuju radna prava, na radno mesto, kada zna da će ga otpustiti sa posla. Ako oni imaju ugovor, šta možemo mi učiniti za njih? Pitala je ministra: Šta je preduzeto za tretiranje nezaposlenosti, kako bi eliminirali ovaj problem pojava koja nam se dešavaju, bilo o diskriminaciji na radno mesto, ali i aspektat polnog prava?

Teuta Haxhiu, rekla je da bi bilo dobro da se preispita i aspektat kažnjavanja ili novčanog kažnjavanja za preduzeća koja ne poštuju pravila uslova i sigurnosti na radno mesto.

Dalje, ona je pitala: Kada ćemo dobiti realan pregled za svaki biznis, bilo i iz oblasti građevinarstva, oko svih pitanja, kao i kazne koje su im izricane, da bi se ubuduće poboljšali?

Veton Berisha, želi da sazna, da li im je data mogućnost sindikatima i NVO-e, da pomažu na procesu identifikacije slučaja kršenja prava radnika.

Saranda Bogujevci, pitala je ministra: Da li je predat neki izveštaj da bi se saznalo koji broj inspektora treba da bude u zemlji, šta se dešava kada se radnici povrede na radna mesta u privatnom sektoru? U većini slučajeva ne primaju pomoć i ostaju na milost porodice. Što se penzionih šema tiče, rekla je da je dobro da se misli da osobama sa ograničenim mogućnostima obezbedi radno mesto i da im se stvore uslovi za rad, da ne bi ostali u penzionim šemama.

Mirjeta Kalludra, rekla je da se nadovezuje sa prethodnom govornicom, što se tiče osobama sa ograničenim mogućnostima, da li se poštuje zakon o radu, u vezi odredbe za osobe sa ograničenim mogućnostima. Ona je rekla da je dobro što je stigao u Skupštini jedan novi zakon o radu, ali nisam primetila da ovaj zakon ima budžetske implikacije i kako će se postići sprovođenje jednog zakona, kada se ne predviđaju finansijski troškovi. Ona je rekla da je dobro da se prizna dobrovoljan rad ili praksa, jer to utiče i na suzbijanje neformalnog zapošljavanja.

Ministri Skënder Reçica, u nastavku, odgovorio je na postavljena pitanja od strane poslanika. On je rekao da imamo grupu od 47 inspektora, koji ne izlaze svi na terenu. Imamo plan rada inspektiranja i na osnovi tog plana, inspektori izlaze na terenu, posećuju biznise, koje su evidentirali na osnovi sektora. Često se događa da se na posete ide zbog žalbi, dok je istakao da su minimalne mere one koje osiguraju život jednom radniku, kao što su, ograde, kacige, konektori, itd., što su i mere koje je odredila ILO. Do sada nije bilo uređeno tretiranje onih porodica, član koji im je fatalno stradao, ali će se to urediti sa socijalnim fondovima. Što se tiče identifikacije problema, rekao je da nastojimo preko podizanja svesti da se izveštavaju u ministarstvo, povrede prava radnika, i zbog toga samo kada smo svesniji, možemo dugoročno da rešimo problem. Saradnja sa sindikatima je odlična. Prema međunarodnim standardima, Broj inspektora, misli se da bude jedan na 2000-10000 radnika.

On je objasnio, da zakon o radu nema troškova, zakon o porodiljskom odmoru je u proceduri i tamo se predviđaju troškovi, dok sa novim zakonom o radu, rekao je da će im praksa biti priznata kao radno iskustvo i predviđeno je do dve godine, i to će im se priznati samo nakon diplomiranja.

Mexhide Mjaku-Topalli, pitala je: kome izveštava inspektorat o radu na terenu, i da li imate bilo kakav odgovor na pritužbe? Ako sada nemate ovaj odgovor, pošaljite nam ga.

Skënder Reçica, rekao je da imamo odgovornost da branimo prava radnika i biznisa, Borba protiv neformalnog rada je naš prioritet ove godine. Dalje, on je rekao da u Zakonu o inspektoratu, drugu instancu žalbi ne treba prepustiti inspektoratu, već da se prenosi na ministarstvo, što se tiče zapošljavanja osoba sa ograničenim mogućnostima, naglasio je da se zakon ne sprovodi potpuno.

Što se tiče nacrtu –koncepta o nacrtu zakona o uspostavljanju penzionog kodeksa, stvorena je jedna je jedna ad-hoc komisija u Skupštini Kosova i nama je ostao posao na pola i to je pogrešno. Sav rad koji smo obavili kao ministarstvo i uz punu koordinaciju sa međunarodnim institucijama, u konsultaciji sa MMF-om, Svetskom bankom, ekspertima EU i prosledili smo u Vladi jedan nacrt dokumenat iz kojeg će proizaći dva zakona, Jedinstveni Zakon o penzijama i Zakon o fondu socijalnog osiguranja.

U trenutku kada smo počeli da razgovaramo da prelazi Vladi, postojao je zahtev da Skupština osnuje komisiju za stvaranje jedinstvenog penzijskog koda i sada mi kao ministarstvo nemamo zakonodavnu agendu jer je ona sada na zakonodavnom planu Skupštine. Mi smo imali na dnevnom redu da u junu oba zakona dođu u Skupštinu i pozivam ad-hoc komisiju da ne izbegava taj dokumenat.

Mexhide Mjaku-Topalli, rekla je da je zabrinuta što je sav taj posao urađeni od strane ministarstva u izradi nacrtu koncepta za sveobuhvatni zakon o penzijama sada otišao u ad-hoc komisiju u Skupštini. Ona je pitala: Šta možemo uraditi sada u ovoj situaciji, možemo li u rezoluciji koja još nije izglasana, postaviti i ova tri pitanja, doprinose penzionerima, neprijavlivanje penzionera od strane MRSS-a, da li se može izdati administrativno uputstvo da bi omogućio članovima porodice palih boraca da uživaju pravo na doprinosne penzije i istovremeno na porodične penzije za kategorije proizašlih iz rata?

Skender Reçica, sa Zakonom o penzijskim šemama koje finansira država, postoji mnogo člana koji su diskriminirajući za naše građane. Kriterijum za prijavljivanje svakih 6 meseci je zakonski kriterijum. U 2017. godini, započeta je zakonska reforma i ukinut član 8. ovoga zakona, kriterijumi za prijavljivanje. Mi smo nastojali da napravimo olakšice za dvostruke penzije. Znamo da su postojali budžetski troškovi i MEF nije dozvolio da se prenese Vladi. On je takođe rekao da je to administrativno uputstvo koje ima zakonsku osnovu koje je zabrinjavajuće, ali jedino što možemo da uradimo je da rešimo pitanje, zbog čega sam podneo zahtev 30. novembra 2017. u Vladi. Pregledaćemo mogućnost da tu inicijativu iz 2017. godine, da prosledimo sa ubrzanom procedurom, da bi se vršili ovi hitni dodaci Zakona o penzionim šemama, finansirane od države

Teuta Haxhiu, vi kao ministar i ad-hoc komisija, koja je izglasana u Skupštini, da li imate rok ili u saradnji sa ministarstvom koje vodite, da pokrenete procedure za finalizacije pitanja koja su zaostale, nakon formiranja ad hoc komisije?

Skënder Reçica, rekao je da se sastao sa članovima ad- hoc komisije, i o istim pitanjima o kojima su ovde govorili, rekao je i njima, jer je bio greh što je Skupština intervenisala u agendi Vlade kada je koncept dokumenat primljen i uveden pod okriljem Skupštine. Da je bilo u Vladi, oba zakona bi se prosledili u mesecu junu ove godine na razmatranje u Skupštini.

Saranda Bogujvci, pitala je: U vezi prijavljivanja penzionera, da li postoji plan za uspostavljanje programa koji se povezuje sa verskim institucijama i što se uvodi u integracioni sistem?

Skënder Reçica, rekao je da nije problem prijavljivanje, imamo saradnju sa opštinama, sa verskim institucijama, itd., imamo problem samo u severnom delu zemlje, što se tiče ovog pitanja.

3.Razno

Mexhide Mjaku-Topalli, obavestila je komisiju u vezi sa radom koji obavlja radna grupa na pravnoj inicijativi o novom Nacrtu zakona o zaštiti od nasilja u porodici i rekla je da nakon nekih izvršenih izmena, u dogovoru između članova iste parlamentarne grupe, odlučeno je da se zamenjuju članovi radne grupe.

Mexhide Mjaku- Topalli, ustanovila je da u spomenutoj radnoj grupi, Shemsi Syla zamenjuje se sa poslanicom Saranda Bogujevci, dok poslanicu Duda Balje, zamenjuje poslanik Veton Berisha.

Mexhide Mjaku- Topalli, takođe, rekla je da u vezi zahteva kojeg smo predali, da se zatvor u Prištini pretvori u muzej, predložila sam da idemo da posetimo institucije i da vidimo šta su preduzele, da posetimo ministra pravde ili da ga pozivamo u Komisiji, jer nismo dobili odgovor.

Sednica je završena u 11:45 časova

Pripremili :

Pomoćno osoblje komisije.

Predsednica komisije,

Duda BALJE